بانک‌ها امسال چقدر تسهیلات پرداخت کردند؟

بانک مرکزی اعلام کرد: تسهیلات پرداختی بانک‌ها طی ۱۱ ماهه نخست امسال ۶۳۷۴۳/۵ هزار میلیارد ریال است که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل ۱۴۶۱۷/۶ هزار میلیارد ریال (معادل ۲۹/۸ درصد) افزایش داشته است. از کل تسهیلات پرداختی، ۴۸۴۹۰/۶ هزار میلیارد ریال معادل ۷۶/۱ درصد به صاحبان کسب و کار (حقوقی و غیرحقوقی) و ۱۵۲۵۲/۸ هزار میلیارد ریال معادل ۲۳/۹ درصد به مصرف‌کنندگان نهایی (خانوار) تعلق گرفته است. سهم تسهیلات پرداختی در قالب سرمایه در گردش در کلیه بخش‌های اقتصادی طی این مدت ۳۷۱۹۱ هزار میلیارد ریال (۷۶/۷ درصد از کل تسهیلات) به صاحبان کسب و کار است. سهم تسهیلات پرداختی در قالب قرض‌الحسنه ضروری توسط مصرف‌کننده نهایی (خانوار) ۵۷۰۷/۹ هزار میلیارد ریال معادل ۳۷/۴ درصد از کل تسهیلات پرداختی است. سهم تسهیلات پرداختی بابت تأمین سرمایه در گردش بخش صنعت و معدن ۱۶۱۹۱/۷ هزار میلیارد ریال بوده است. از ۱۹۱۲۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداختی در بخش صنعت و معدن ۸۴/۷ درصد آن (مبلغ ۱۶۱۶۱/۷ هزار میلیارد ریال) در تأمین سرمایه در گردش پرداخت شده است. از کل تسهیلات پرداختی، ۱۵۴۳۶/۹ هزار میلیارد ریال معادل ۲۴/۲ درصد به صورت تسهیلات خرد اعطا شده است.

تراز کشاورزی مثبت شد

براساس گزارش اخیر مرکز آمار ایران رشد بخش کشاورزی به ۳/۳ درصد رسیده است

امین محمودی
گروه اقتصاد

مرکز آمار ایران در گزارشی اخیرا اعلام کرده که نرخ رشد اقتصادی کشورمان در ۹ ماهه سال جاری با نفت ۳/۱ درصد و بدون نفت معادل ۲/۲ درصد بوده است، به طوری که نرخ رشد بخش کشاورزی ۳/۳ درصد، صنایع و معادن ۳/۶ درصد و خدمات ۲/۳ درصد اعلام شده است. این در حالی است که گزارش‌های مرکز آمار پیش از این حاکی از آن بود که رشد بخش کشاورزی در سه ماهه نخست سال جاری ۲/۳ درصد و در ۶ ماهه سال جاری ۲/۹ درصد بود، با این حال اما اوضاع در سال گذشته برای بخش کشاورزی چندان جالب نبوده است، به طوری که این بخش در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۲، رشد منفی ۳/۶ درصد، در نیمه نخست سال گذشته رشد منفی ۴/۴ درصد، در ۹ ماهه سال گذشته رشد منفی ۲/۹ درصد و در مجموع سال گذشته نیز رشد منفی ۲/۴ درصد را تجربه کرده است. به همین دلیل مقایسه آمار رشد بخش کشاورزی (شامل زیر بخش‌های زراعت و باغداری، دامداری، جنگل‌داری و ماهیگیری) در ۹ ماهه سال جاری نسبت به سال گذشته گویای آن است که این میزان با رشد ۶/۲ درصدی روبه‌رو بوده است.

رکوردشکنی صادرات

غلامرضا نوری وزیر جهاد کشاورزی با بیان این‌که بخش کشاورزی با ۳/۳ درصد رشد بعد از نفت بیشترین میزان رشد اقتصادی را دارد، گفت: بخش کشاورزی در حوزه صادرات نیز حدود ۳۵ درصد رشد داشته است. دو دلیل اصلی این رشد خیره‌کننده بخش کشاورزی را می‌توان به افزایش تولید محصولات کشاورزی و رکوردشکنی صادرات این محصولات در سال جاری مرتبط دانست.

به‌طوری که به‌عنوان نمونه در سال جاری شاهد خودکفایی گندم در کشور بودیم و با حمایت وزارت جهاد کشاورزی و ستاد اجرایی فرمان امام، کشورمان توانست در این محصول راهبردی به خودکفایی برسد. میزان تولید این محصولات در سال جاری به بیش از ۱۵ میلیون تن رسید که دولت توانست از ابتدای مهرماه سال جاری ۱۲ میلیون تن از این محصول را خریداری کند. گزارشات وزارت جهاد کشاورزی حاکی از آن است در سال جاری با افزایش ۲۰۰ هزارتنی تولید برنج و رشد دوبرابری تولید دانه‌های روغنی خصوصا کلزا در کشورمان روبه‌رو بوده‌ایم.

رشد تولید

میزان جوجه‌ریزی مرغداران نیز در ۱۱ ماهه سال جاری به طور متوسط عدد ۱۴۰ تا ۱۵۰ میلیون قطعه را نشان می‌دهد که بخشی از این افزایش تولید، روانه بازارهای دیگر کشورهای همسایه شده است. در زمینه تولید گوشت قرمز نیز با وجود افزایش واردات گوشت قرمز، کشورمان با انبوهی از دام‌های سبک و سنگین در مراتع و دامداری‌ها مواجه شده، به‌طوری که هم اکنون بیش از ۶۰ میلیون دام سبک و ۷ میلیون رأس دام سنگین در کشورمان وجود دارد. در زمینه تولید محصولات شیلاتی، محصولات باغی اعم از گرمسیری و سردسیری نیز کشورمان با رشد قابل توجهی روبه‌رو شده است. در زمینه محصولات صادراتی نیز امسال شاهد آن بودیم که میزان ارزآوری محصولات کشاورزی به بیش از ۶ میلیارد دلار رسید که بیش از یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار آن به پسته بازمی‌گردد.

از سوی دیگر محصولات باغی، صیفی جات و جالیزی‌ها، محصولات لبنی و محصولات شیلاتی نیز هر کدام نسبت به سالیان گذشته با جهش صادرات و ارزآوری روبه‌رو بوده‌اند که همین امر به رشد بخش کشاورزی کمک شایانی کرده است.

به عنوان نمونه آمارهای گمرک نشان می‌دهد در سال جاری ۵۱۵ هزار و ۸۷۵ تن فرآورده لبنی به ارزش ۸۴۲ میلیون و ۷۰۰ هزار دلار صادر شده است.

تحلیل مثبت شدن رشد بخش کشاورزی

امین دلیری، پژوهشگر مسائل اقتصادی در این زمینه اظهار کرد: پس از ۳ سال رشد منفی که در واقع از سال ۱۳۹۹ آغاز شد، امسال شاهد مثبت شدن این آمار هستیم.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی در توضیح بیشتر عنوان کرد: در سال ۱۳۹۸ رشد خوبی را در حوزه کشاورزی شاهد بود؛ در نتیجه بالاترین ارزش افزوده به مبلغ ۳۳۳ هزار میلیارد تومان (همت) در این سال برای بخش کشاورزی رقم خورد. وی تصریح کرد: در واقع رشد بالای این حوزه در سال ۱۳۹۸ منجر به سهم بالای آن در تولید ناخالص ملی در سال ۱۳۹۹ شد اما از این سال کاهش روند رشد دوباره شروع شد و تا سال ۱۴۰۲ ادامه داشت. این مدرس دانشگاه با بیان این‌که رشد بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۱- درصد (منفی ۱۱) بود، اضافه کرد: این رشد منفی در دو سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نیز ادامه داشت تا در نهایت امسال شاهد مثبت شدن آن هستیم. وی اظهار کرد: سیاست‌های تثبیت نرخ ارز که بانک مرکزی در دولت سیزدهم در پیش گرفت، توجه به بخش کشاورزی را بیشتر کرد و در نهایت رشد این حوزه در بهار محقق شد.

این محقق عنوان کرد: ارز ترجیحی بیشتر به کالاهای اساسی اختصاص می‌یابد تا مایحتاج روزانه مردم مانند گندم، جو، برنج، چای، چغندر قند، پنبه، دانه‌های روغنی، فرآورده‌های دامی مثل گوشت قرمز و سفید و.... تأمین شود. در ادامه دلیری آماری از وضعیت رشد بخش کشاورزی طی سال‌های قبل را اعلام کرد و گفت: براساس گزارش‌های اعلام شده، در دهه ۹۰ و در سال ۱۳۹۲ نخستین رشد منفی در بخش کشاورزی ثبت شد.

در این سال رشد کشاورزی ۳/۱-درصد (منفی ۳/۱) بود. این عدد در سال ۱۳۹۷ به ۶/۲- درصد (منفی ۶/۲) رسید اما در ادامه سال ۱۳۹۸ رشد خوبی برای کشاورزی رقم خورد و رشد ۲۰/۹ درصدی محقق شد که ارزش افزوده آن در درآمد ناخالص ملی سال ۱۳۹۹ خود را نشان داد.

این کارشناس حوزه اقتصاد افزود: در ادامه در سال ۱۴۰۳ پس از ۳ سال تجربه رشد منفی بخش کشاورزی، دوباره شاهد رشد ۳/۱ درصدی هستیم که ارزش افزوده آن ۲۸۹ هزار میلیارد تومان (همت) بوده و هنوز تا رشد سال ۱۳۹۸ و ارزش افزوده سال ۱۳۹۹ فاصله داریم.

وزیر راه و شهرسازی: پیگیر مسکن محرومان هستم

وزیر راه و شهرسازی گفت: در پنج سال گذشته بیش از یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر برای دریافت مسکن ثبت‌نام کردند که در این راستا ۸۰۰ هزار نفر نیز سپرده از ۴۰ تا ۲۴۰ میلیون تومان به دولت دادند.

فرزانه صادق افزود: از این تعداد فقط ۳۷۰ هزار واحد به تسهیلات بانکی متصل بودند و نبود تسهیلات به معنای توقف در اجرای پروژه‌ها است. در شش ماه اخیر نیز بیش از ۶۰ هزار پروژه به تسهیلات بانکی متصل شدند.

این عضو کابینه دولت چهاردهم بیان کرد: قیمت پروژه‌های مسکن باتوجه به تورم موجود و قیمت مصالح ساختمانی، همچنین نرخ انشعابات مختلف آب، برق، گاز و غیره متفاوت است و تنظیم‌گری این موارد با وزارت راه نیست؛ لذا نمی‌توانیم قیمت تمام‌شده ارائه بدهیم.

وی اظهار کرد: هرچند پیش‌بینی‌ناپذیر بودن ارقام نگرانی برای مردم به وجود آورده اما در نظر داریم بخشی از مواردی که به ساخت و ساز منجر می‌شود را در قالب بسته‌های حمایتی تعریف و از این طریق به مردم کمک کنیم. صادق همچنین درخصوص افزایش مبلغ تسهیلات بانکی مسکن گفت: به‌جد پیگیر آن بودیم که وام ۸۰۰ میلیون تومانی برای پروژه‌های ساخت مسکن مصوب شود اما درنهایت مبلغ ۶۵۰ میلیون تومان مصوب شد. این عضو کابینه دولت چهاردهم با اشاره به بسته اجاره‌داری حرفه‌ای بیان کرد: اجاره‌داری حرفه‌ای چند محور دارد که یکی از موضوعات آن، افزایش وام قرض‌الحسنه ودیعه تحت پوشش حمایتگر است. وی تصریح کرد: در کلانشهرها فاصله میان تورم و قدرت خرید بیشتر شده و مردم بسیار آسیب‌پذیر شده‌اند،

همچنین پیشنهاد کردیم که برای سایر اقشار، وام را با نرخ سود کمتر گسترش دهیم. صادق گفت: در این راستا با سازمان‌های مختلف در بحث استیجار مذاکراتی انجام شده که باید سرعت‌بخشی شود، همچنین پیگیر سیستم اجاره‌داری مسکن محرومان و اجاره‌داری مسکن زوجین هستیم. پس از مطرح شدن بسته استیجار در شورای‌عالی مسکن، جزئیات بیشتری در اختیار مردم قرار خواهیم داد.

وی در پاسخ به پرسشی درخصوص حضور یا عدم حضور هندی‌ها در چابهار تصریح کرد: هند از چابهار نخواهد رفت و بندر چابهار نیز تعطیل نخواهد شد.

حساب‌های اجاره‌ای، از اقتصاد زیرزمینی تا فرار مالیاتی

پدیده حساب‌های اجاره‌ای در سال‌های اخیر به یکی از معضلات رو به گسترش نظام بانکی ایران تبدیل شده است. حساب اجاره‌ای به حساب‌هایی گفته می‌شود که افراد سودجو با بهره‌گیری از هویت دیگران، اغلب اقشار کم‌درآمد یا بی‌اطلاع، حساب‌های بانکی باز می‌کنند و از آنها برای فعالیت‌هایی مانند فرار مالیاتی، پول‌شویی، دور زدن تحریم‌ها یا معاملات غیرقانونی استفاده می‌کنند. این پدیده، که ریشه در ضعف‌های ساختاری و فرهنگی دارد، نیازمند راهکارهای فوری و همه‌جانبه است.

حساب‌های اجاره‌ای معمولا با پیشنهادهای وسوسه‌انگیز مالی به افراد کم‌بضاعت یا ناآگاه آغاز می‌شود. به‌عنوان مثال، فردی با پرداخت مبلغی ناچیز، مثلا ۵۰۰ هزار تومان، از یک نفر می‌خواهد حسابی به نام او باز کند و اطلاعات آن را در اختیارش قرار دهد. سپس، این حساب برای انتقال مبالغ کلان، خرید و فروش غیرقانونی یا جابه‌جایی پول بدون ردپا استفاده می‌شود. براساس گزارش‌های غیررسمی از نهادهای نظارتی، در برخی موارد، روزانه بیش از ۱۰۰ میلیون تومان از طریق این حساب‌ها جابه‌جا می‌شود، در حالی که صاحب قانونی حساب هیچ اطلاعی از این فعالیت‌ها ندارد. این شیوه، پیش‌تر در قالب کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای رایج بود اما با افزایش کنترل‌ها بر کارت‌های بازرگانی و الزام به ثبت فعالیت‌های مالیاتی، سودجویان به سمت حساب‌های بانکی اجاره‌ای روی آورده‌اند. حساب‌های اجاره‌ای تأثیرات مخربی بر اقتصاد کشور دارند. براساس برآوردهای سازمان امور مالیاتی، فرار مالیاتی در ایران سالانه بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار میلیارد تومان است که بخش قابل‌توجهی از آن از طریق این حساب‌ها صورت می‌گیرد. به‌عنوان نمونه، در سال ۱۴۰۲، کشف یک شبکه پول‌شویی در استان البرز نشان داد که بیش از ۳۰۰ حساب اجاره‌ای برای انتقال ۲ هزار میلیارد تومان پول غیرقانونی استفاده شده بود.

علاوه بر فرار مالیاتی، حساب‌های اجاره‌ای به گسترش اقتصاد زیرزمینی دامن می‌زنند. گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که اقتصاد غیررسمی در ایران حدود ۳۵ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. استفاده از این حساب‌ها، این سهم را افزایش داده و شفافیت مالی را بیش از پیش تضعیف می‌کند.

یکی از تلخ‌ترین جنبه‌های حساب‌های اجاره‌ای، آسیب به صاحبان اصلی این حساب‌هاست. افرادی که به دلیل فقر یا ناآگاهی حساب خود را اجاره می‌دهند، اغلب با عواقب حقوقی سنگینی مواجه می‌شوند. در سال ۱۴۰۱، پرونده‌ای در تهران نشان داد که یک کارگر ساده، به دلیل استفاده از حسابش در یک عملیات پول‌شویی ۵۰۰ میلیارد تومانی، به ۱۰ سال زندان محکوم شد، در حالی که هیچ اطلاعی از جرم نداشت.

ضعف‌های ساختاری

دلایل گسترش این معضل را می‌توان در چند عامل جست‌وجو کرد که یکی از آنها کمبود آگاهی عمومی است. بسیاری از مردم اطلاع ندارند اجاره‌دادن حساب بانکی، طبق ماده ۲۷۴ قانون مجازات اسلامی، جرم محسوب می‌شود و می‌تواند به حبس یا جزای نقدی منجر شود. بانک مرکزی در سال‌های اخیر سامانه‌هایی مانند «سامانه نهاب» را برای احراز هویت راه‌اندازی کرده است. این سامانه در حال حاضر صرفا بر اتصال یک هویت معتبر به هر موجودیت (اعم از حساب و کارت بانکی) و تراکنش بانکی تمرکز داشته و انتظار می‌رود امکان شناسایی سوءاستفاده اشخاص از حساب غیر فراهم شود.

حسین احمدزاده شهرودی، پژوهشگر، در گفت‌وگو با «جام جم» ابعاد مختلف پدیده حساب‌های اجاره‌ای را بررسی کرده و به ریشه‌های گسترش این معضل پرداخته است.

شهرودی می‌گوید: «یکی از دلایل اصلی گسترش حساب‌های اجاره‌ای، تمایل افراد به پنهان‌کردن هویت خود در تراکنش‌های مالی است. با اصلاح قوانین مالیاتی و افزایش نظارت بر کارت‌های بازرگانی، سودجویان به سمت حساب‌های بانکی اجاره‌ای روی آورده‌اند. این تغییر مسیر، نشان‌دهنده ضعف نظارت و نبود ابزارهای کافی برای ردیابی تراکنش‌های مشکوک است.» او همچنین به موضوع نابرابری اقتصادی و تأثیر آن بر گسترش این پدیده اشاره کرده و افزود: «افرادی که در تنگنای مالی قرار دارند، به‌راحتی فریب پیشنهادهای مالی سودجویان را می‌خورند. احساس نابرابری در پرداخت مالیات و کاهش سودآوری کسب‌وکارها، برخی را به سمت اجاره دادن حساب‌های بانکی‌شان سوق می‌دهد.»

این کارشناس اقتصادی تأکید می‌کند که راهکار مقابله با این معضل، تنها از طریق نظارت بانکی میسر نیست. او پیشنهاد می‌دهد که فعالیت اقتصادی افراد با شغل و درآمدشان تطبیق داده شود. به‌عنوان مثال، اگر یک کارمند ساده تراکنش‌های میلیاردی داشته باشد، سیستم نظارتی به‌طور خودکار آن را گزارش دهد. احمدزاده شهرودی تصریح کرد برای کاهش این معضل، باید علاوه بر تقویت نظارت، آموزش‌های عمومی و شفافیت مالی در اولویت قرار گیرد.

راهکارهای مقابله

برای مقابله با این پدیده، راهکارهای چندجانبه‌ای لازم است. نخست، آموزش عمومی باید در اولویت قرار گیرد. رسانه‌ها، بانک‌ها و نهادهای ذی‌صلاح دیگر می‌توانند با کمپین‌های آگاهی‌بخشی، مردم را از عواقب اجاره حساب مطلع کنند. دوم، نظارت هوشمند بانکی باید تقویت شود. سوم، قوانین سختگیرانه‌تر لازم است. پیشنهاد می‌شود حداقل مجازات برای اجاره‌دهندگان و اجاره‌کنندگان به ۵ سال حبس افزایش یابد.

جام جم
اقتصاد ۱۳
ECONOMIC
چهارشنبه ۱۵ اسفند ۱۴۰۳ شماره ۶۹۹۸

ساقی باقری‌نیا | فعال بخش خصوصی

پتانسیل رشد اقتصادی در حوزه تجهیزات پزشکی

بخش خصوصی توانایی این را دارد که در رشد اقتصادی کشور نقش پررنگی ایفا کند. اما باید در نظر داشت که بخش خصوصی این روزها با چالش‌هایی روبه‌روست که متاثر از سیستم اقتصادی کشور است. درواقع اگر بتوانیم از طریق تشکیل کارگروه‌ها این موانع را برطرف کنیم، می‌توان قدم‌های مناسبی در این حوزه برداشت. لازم به یادآوری است که بخش تجهیزات پزشکی این پتانسیل را دارد که حتی به رشد بالای ۸ درصد هم دست پیدا کند، ولی مشروط بر این‌که موانع برداشته شوند.

یکی از موانعی که بخش تجهیزات پزشکی با آن روبه‌روست، مسأله ارز چندنرخی است که البته به تمام صنایع کشور آسیب وارد کرده است. مسأله دیگری که در این میان می‌توان به آن اشاره کرد، رقابت بخش دولتی با بخش خصوصی است. علاوه‌براین، قوانین و آیین‌نامه‌های خلق‌الساعه هم شرایط را برای فعالیت بخش خصوصی دشوار کرده است.

نباید فراموش کرد که شرکت‌ها و تولیدکنندگان در حوزه تامین قطعات و مواد اولیه نیز با مشکلاتی مواجه هستند. به عبارت دیگر، نبود ثبات در بازار سبب شده اگر تولیدکنندگان بتوانند مواد اولیه را در داخل تهیه کنند، ناچار به خرید این مواد با قیمت‌های متفاوت شوند. این درحالی‌است که اگر شرکت‌ها بخواهند این مواد مورد نیاز را از طریق خارج از کشور تهیه کنند، با مسأله تامین ارز روبه‌رو خواهند شد.

لازم به یادآوری است که بخش تجهیزات پزشکی در حوزه نیروی انسانی نیز با چالش‌هایی مواجه است. برای نمونه، نیروی انسانی باید از دانش و تحصیلات بالاتری برخوردار باشد. علاوه‌براین، ما شاهد هستیم که برخی پس از فعالیت در این حوزه و کسب تجربه اقدام به مهاجرت می‌کنند. البته این مسأله متاثر از جو حاکم بر جامعه ماست.

نکته دیگری که در این میان باید به آن توجه داشت، حمایت‌های دولتی و استفاده از تسهیلات است. باید توجه داشت که برخی شرکت‌های دانش‌بنیان از طریق معاونت و صندوق نوآوری و شکوفایی اندکی مورد حمایت قرار می‌گیرند. این درحالی‌است که از سایر صنایع حمایتی نمی‌شود و تامین نقدینگی از طریق سیستم بانکی کشور نیز روش مطلوبی نیست، زیرا برای استفاده از این تسهیلات با بروکراسی مواجه هستیم و چنانچه شرکت‌ها در بازپرداخت‌ها دچار مشکل شوند، سیستم بانکی شدیدا سختگیرانه عمل می‌کند.

بااین‌حال، باید تاکید کرد که کالاها در حوزه تجهیزات پزشکی از ارزش‌افزوده قابل‌توجهی برخوردار هستند، زیرا بر پایه تحقیق و توسعه ایجاد می‌شوند. به‌همین‌دلیل، وقتی این محصولات روانه بازار می‌شوند، ارزش افزوده مناسبی خواهند داشت.

صادرات گاز ترکمنستان به ترکیه از خاک ایران آغاز شد

صادرات گاز ترکمنستان به ترکیه از خاک ایران آغاز شده، این موضوعی است که مقامات و رسانه‌های ترکیه رسما اعلام کرده‌اند، اگرچه از سوی مسئولان ایرانی هنوز هیچ اطلاع رسمی در این خصوص صورت نگرفته است.

آلپ ارسلان بایراکدار، وزیر انرژی ترکیه از آغاز صادرات گاز ترکمنستان از طریق ایران به ترکیه از روز دوشنبه (۱۳ اسفندماه) خبر داد و گفت: «این گاز در اولین سال، نیاز یک‌ونیم میلیون خانه را تأمین خواهد کرد و سعی می‌کنیم در انتهای سال، رقم وارداتی را افزایش دهیم، به‌دنبال تمدید ۵ ساله آن از این طریق هستیم و پس از آن انتقال گاز از طریق دریای خزر و توسط لوله‌های انتقال گاز را در میان‌مدت و بلندمدت دنبال می‌کنیم تا گاز را علاوه بر مصرف داخلی به اروپا نیز صادر کنیم.»

طبق اعلام رسانه‌های ترکیه، میزان صادرات گاز ترکمنستان به ترکیه از خاک ایران، در گام اول ۲ میلیارد مترمکعب در سال (حدود ۵ میلیون مترمکعب در روز) است که دو طرف در حال رایزنی برای افزایش آن طی ماه‌های آتی هستند.

مقامات ترکیه، از قیمت رقابتی خرید گاز از ترکمنستان به‌عنوان یک دستاورد برای این کشور یاد کرده‌اند؛ هنوز مشخص نیست آیا گاز ترکمنستان قرار است جایگزین صادرات مستقیم گاز ایران به ترکیه شود یا از ظرفیت‌های خالی انتقال گاز به ترکیه، برای انتقال گاز ترکمنستان استفاده می‌شود.